

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1941 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en statlig lånefond för byggande av skogsvägar (skogsväglånefonden).

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 28 mars 1941 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 186, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för samma dag, föreslagit riksdagen att till Skogsväglånefonden å riksstatens kapitalbudget under rubriken statens utlåningsfonder för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 900,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

I propositionen till årets riksdag, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 föreslog Kungl. Maj:t under punkt 9 i nionde huvudtiteln riksdagen att till Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Vid anmälan av detta ärende framhöll departementschefen, att vissa förslag rörande sättet för det allmännas medverkan vid skogsvägbyggnader vore förtjänta att göras till föremål för närmare utredning, varvid frågan om utlämnande av lån vid sidan av bidrag till vägföretag syntes böra upptagas till övervägande.

Berörda utredning har numera slutförts genom *centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund kommitterade*, vilka bland annat föreslagit inrättandet av en statlig lånefond benämnd skogsväglånefonden. Fondens investeringsbehov för budgetåret 1941/42 har beräknats till 900,000 kronor.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har anslutit sig till det av kommitterade framlagda förslaget om åvägbringande av särskilda lånemöjligheter för underlättande av skogsvägföretag.

Statskontoret har tillstyrkt inrättande av den föreslagna lånefonden.

1940 års norrlandsutredning har framhållit, att det för kapitalsvaga ägare till mindre skogsbruk torde vara nödvändigt att kunna erbjuda tämligen långfristiga (25-åriga) statslån, vilket, när det gällde ett så varaktigt kapitalföremål som vägar för skogsbruket, icke torde innebära större risker eller olägenheter med hänsyn till amorteringstiden. Behovet av sådana lånemöjligheter syntes böra beaktas, då eljest anläggandet av vägar till fromma för det mindre skogsbruket kunde äventyras.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»En ändamålsenlig utvidgning av det skogliga vägnätet är av stor betydelse ur flera synpunkter. Skogsbrukets framtida utveckling och ett mera rationellt utnyttjande av skogstillgångarna befrämjas givetvis i hög grad genom förbättrade kommunikationer. Utvecklingen har också efter hand medfört allt starkare krav på utbyggandet av ett väl planlagt vägnät å skogarna. Särskilt har detta blivit fallet sedan motorfordonens lämplighet för skogskörslor ådagalagts. Tillkomsten av nya skogsvägar torde i ej ringa grad höja skogens värde och är under nu rådande förhållanden av särskild betydelse för landets bränsleförsörjning. Dylika vägar kunna emellertid vid sidan av sin uppgift att underlätta uttransport av olika slag av alster från skogen jämväl fullgöra andra trafikuppgifter. Erfarenheten har nämligen visat, att de i ej ringa utsträckning bland annat tjäna socialt betonade syften som utfartsvägar för avsides liggande boningsplatser. I nuvarande läge motiveras en utvidgning av det skogliga vägnätet även av dess betydelse för skogsbrandskyddet.

Det anförda torde giva vid handen, att flera starka skäl tala för att åtgärder vidtagas från statens sida i syfte att ytterligare uppmuntra tillkomsten av nya vägar på enskilda skogar. Redan nu lämnar staten, som föregående redogörelse utvisar, direkta bidrag till sådana vägföretag. I allmänhet må dylikt bidrag ej lämnas till högre belopp än 25 procent av anläggningskostnaden. Enligt beslut vid årets riksdag äger Kungl. Maj:t likväl vid behov höja bidragsbeloppet intill 50 procent av den beräknade kostnaden för vägföretaget. Emellertid torde önskvärda vägföretag i många fall icke komma till utförande enbart med det stöd, som sålunda erbjudes. Då skogsvägföretagen, rätt utförda, planlagda och underhållna, äro ekonomiskt räntabla, torde betänkligheter icke böra möta att lämna ytterligare stöd åt dem i form av lån. Jag anser mig därför böra förorda att så sker.

Som statskontoret förutsatt böra ifrågavarande lån kunna utlämnas för sådana vägbyggnadsföretag, som uppfylla villkoren för erhållande av statsbidrag. Sysselsätningssynpunkten bör vid beviljande av lån beaktas på sätt föreskrivits med avseende å statsbidrag. Lån jämte bidrag synas skäligen icke böra överstiga 70 procent av vägföretagets beräknade kostnad. I enlighet med vad centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund föreslagit torde lån till lägre belopp än 1,000 kronor icke böra utlämnas. För lånen synes böra lämnas säkerhet, som kan godkännas av den myndighet som handhaver lånerörelsen. Såsom säkerhet torde, förutom inteckningar, obligationer och dylikt, även personlig borgen böra kunna ställas. Inteckningar synas böra godkännas såsom säkerhet, i den mån de ligga inom 75 procent av fastighetens taxeringsvärde, skogsvärdet däri inbegripet. Lånen böra löpa med fast ränta, som bestämmes vid lånen beviljande. I nuvarande ränteläge synes räntefoten böra fastställas till 4 procent. Amorteringstiden torde, såsom statskontoret föreslagit, böra göras beroende av vägföretagets bärighet och fastställas enligt förslag av vederbörande skogsvårdsstyrelse. I likhet med centralrådet anser jag, att amorteringstiden bör kunna få utsträckas till 20 år, där skäl därtill föranleda. Återbetalning av lån bör ske med lika belopp

för varje år av amorteringstiden. Därest riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts i propositionen nr 94 framlagda förslag om inrättande av en skogsstyrelse, synes lånerörelsen böra handhas av denna styrelse, vilken jämväl bör ombesörja utbetalning av lån samt uppbörd av amorteringsbelopp och räntor.

För att möjliggöra den av mig sålunda tillstyrkta lånerörelsen synes böra inrättas en särskild lånefond, lämpligen benämnd skogsväglånefonden. Fonden bör förvaltas av statskontoret. Investeringsbehovet i fonden är svårt att med full tillförlitlighet beräkna. I enlighet med vad centralrådet föreslagit synes emellertid för ändamålet böra uppföras ett belopp av 900,000 kronor, vilket bör äskas i form av reservationsanslag för budgetåret 1941/42 å riksstatens kapitalbudget under rubriken statens utlåningsfonder. Därest riksdagen bifaller vad jag sålunda förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda för lånerörelsen erforderliga bestämmelser.»

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att flera starka skäl synas tala för att åtgärder vidtagas från statens sida i syfte att ytterligare uppmuntra tillkomsten av nya vägar på enskilda skogar. Såsom departementschefen framhållit torde önskvärda vägföretag i många fall icke kunna komma till utförande enbart med det stöd, som erbjödes genom tillgången till statsbidrag för ändamålet.

Under för handen varande förhållanden synes det icke heller utskottet böra möta betänkligheter att lämna ytterligare stöd åt skogsvägbyggandet i form av lån. Utskottet tillstyrker därför departementschefens föreliggande förslag om inrättande av en särskild lånefond, benämnd skogsväglånefonden, för utlämnande av lån till sådana vägbyggnadsföretag, som uppfylla villkoren för erhållande av statsbidrag. De av departementschefen uppdragna riktlinjerna och förordade bestämmelserna för låneverksamheten finner utskottet ändamålsenliga och väl avvägda. Vidare synes det utskottet lämpligt, att verksamheten anförtros den nya skogsstyrelse, varom riksdagen numera fattat beslut.

Då utskottet ej heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts anslagsäskande för ändamålet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skogsväglånefonden* å riksstatens kapitalbudget under rubriken statens utlåningsfonder för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av 900,000 kronor.

Stockholm den 16 maj 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 52.

Reservation

av herrar *Gabrielsson* och *Janson* i Frändesta.

Utskottet.